

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Abrahamslunds Förskola

Läsåret 2021/2022
Rektor: Lena Larsson

Innehåll:

Inledning & Bakgrund

Varför förskolan är skyldig att arbeta målmedvetet mot kränkande behandling

Definitioner

- Diskriminering
- Trakasserier
- Bristande tillgänglighet

De sju diskrimineringsgrunderna Lagar & regler

- Do (Diskrimineringsombudsmannen)
- Barnkonventionen
- Läroplanen för förskolan -18

Vilken Förskola vill vi ha

-att vi arbetar för:

- Vår vision
- Vår värdegrund
- Vårt främjande och ständiga pågående arbete
- Vårt undersökande och förebyggande kartläggningsarbete
- Våra Mål och åtgärder
- Kartläggning
- Rutiner för akuta situationer
- Årshjul för arbetet

Bilaga Diskrimineringsgrunderna

Bakgrund/Inledning

Varför förskolan är skyldig att arbeta målmedvetet mot kränkande behandling

Plan mot diskriminering och kränkande behandling handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor. Forskning har visat att systematiskt arbete mot kränkningar har effekt. Ett medvetet arbete handlar om att värna om barnens mänskliga rättigheter och att implementera FN:s barnkonvention i förskolan. Barn har ett rättsskydd mot diskriminering och trakasserier som är likvärdigt det som finns för förskolans anställda. Rättigheterna hör till de grundläggande mänskliga rättigheterna. Alla barn i förskolan har samma rättigheter – oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Barnen har också rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för trakasserier eller kränkande behandling. Enligt diskrimineringslagen och skollagen måste förskolan arbeta aktivt för att förebygga och förhindra att barn utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Förskolan ska också aktivt främja barnens lika rättigheter och möjligheter.

Nedanstående bild illustrerar det aktiva systematiska arbetet.

Definitioner

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I förskolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt:

Direkt diskriminering: Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än hur någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation och har direkt koppling till diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika t ex att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna barn/elever med de diskrimineringsgrunder som gäller (ex om alla elever serveras samma mat diskriminerar skolan de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.) såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- Fysisk (t ex bitning, tagen i hårt, slag och knuffar)
- Verbal (t ex bli tilltalad med ett mindre positivt ord/ uttryck, hot, svordomar och öknamn)
- Psykosocial (t ex bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning och blickar)
- Texter och bilder (t ex klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms)

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Vid *kränkande behandling* råder en obalans i makt mellan den som utsätter och den som blir utsatt. Kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller utföras

systematiskt och återkommande vilket är *mobbing*.

Det är den enskilde personen som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande för den egna värdigheten. Trakasserier och kränkningar kan utföras av såväl vuxna som barn och ungdomar.

I samband med utredning vid misstanke om kränkande behandling förekommer det även att en olöst *konflikt* är grundorsaken till det inträffade.

En befogad *tillrättavisning* för att skapa en god miljö och följa förskolans regler, är inte vare sig trakasserier eller kränkande behandling i lagens mening, även om barnet kan uppleva det som kränkande.

Med *bristande tillgänglighet* menas att ett barn som har en funktionsnedsättning missgynnas genom att förskolan inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder. Vilka åtgärder som är skäliga avgörs genom en helhetsbedömning i det enskilda fallet.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

1. Ålder
2. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
3. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga
4. Religion eller annan trosuppfattning
5. Etnisk tillhörighet – att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg
6. Könsoverskridande identitet eller uttryck (ny diskrimineringsgrund från januari 2009)
7. Kön

Lagar och regler

DO har tillsyn över diskrimineringslagen och Barn- och elevombudet vid Skolinspektionen har tillsyn över den del i skollagen som rör kränkande behandling.

Regelverk

- Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsoverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder.

- Skollagen (2010:800), utdrag ur åtgärder mot kränkande behandling:
7§ Huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

10§ Om huvudmannen eller personalen får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

- Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

FN

Barnkonventionen

Riksdagen har tagit beslut om att Barnkonventionen ska bli en del av svensk lag från 1 januari 2020.

Barnkonventionens huvudprinciper är:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.
- Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.
- Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

Förskolans läroplan, Lpfö -18

Alla som arbetar i förskolan ska följa de normer och värden som förskolans läroplan anger och bidra till att genomföra förskolans uppdrag.

Riktlinjer Förskollärare ska ansvara för att:

- Barnen får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- Tillämpa ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar,

- Aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn får likvärdiga möjligheter till utvidgade perspektiv och val oavsett könstillhörighet, och
- Utveckla normer och förhållningsätt för arbetet och samvaron i barngruppen.

Arbetslaget ska:

- Visa respekt för individen och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet,
- Samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,
- Medvetet och aktivt arbeta med jämställdhet,
- Stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- Uppmärksamma och problematisera etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- Uppmärksamma barnen på att människor kan ha olika värderingar som styr deras uppfattningar och handlingar och samtidigt förankra de grundläggande värdena, och
- Samarbeta med vårdnadshavare, samt diskutera regler och förhållningsätt i förskolan med vårdnadshavare, för att främja barnets utveckling till en ansvarskännande människa och samhällsmedlem.

Vilken Förskola vill vi ha?

Vår vision

Ystad kommuns övergripande vision är :

Inget barn ska uppleva att hen blivit kränkt.

“Nolltolerans mot kränkande behandling”

Abrahamslunds Förskola vision:

Förskolan som väntar på barnen!

Hos oss på Abrahamslund vill vi att alla ska få uppleva magiska ögonblick varje dag! Här ska alla känna sig välkomna och tillsammans levandegör vi våra **värdeord trygghet, respekt och empati**. Abrahamslund är en plats för möten, en plats för att växa tillsammans och känna ett egenvärde. En plats för att undersöka, upptäcka och skapa relationer till varandra och till vår omvärld. En plats för demokrati, delaktighet och goda relationer. En plats att ha roligt på och leka tillsammans på för att utvecklas, lära sig nya saker och må bra. Vi vill ha en miljö som är fri från diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.

Vår värdegrund

Vår definition av ett gott värdegrundsarbete vilar på **TRE** värdegrundsord:

Trygghet Respekt Empati (ur *Arbetsplan för Ystad kommuns värdegrundsarbete i förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola*)

Även värdegrundsarbetet "Bättre Tillsammans" med värde orden *Tillit, Mod, delaktighet och Professionalitet* ligger som grund i vår plan.

Värdegrundsarbetet vilar även på de demokratiska värden som FN:s barnkonvention och läroplanen för förskolan 2018 gör gällande och det innebär att vi arbetar att motverka uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vårt främjande och ständiga pågående arbete

Barnens delaktighet

- Vårt förhållningssätt utgår från att det är positivt att uttrycka sin åsikt, att visa hänsyn och lyssna på andra och att följa gemensamt fattade beslut.
- Vi har fokus på barnen och strävar efter att lyssna in och vara deras medforskare. Genom att lyssna på och tolka barnen tar vi vara på deras idéer och synpunkter.
- Vi strävar även efter att göra barnen medvetna om möjligheten att påverka innehållet i förskolans verksamhet, undervisning, utbildning och lärmiljö.
- Arbete i form av projekt skapas utifrån barnens intressen och behov samt i enlighet med målen i Läroplan för förskolan, Lpfö18. Processerna styrs av barnens funderingar och undervisningen anpassas efter barnens förutsättningar.
- För att på bästa sätt tillgodose barnens olika behov är en struktur där barnen är indelade i mindre grupper avgörande för undervisningen. Genom dialogen ökar barnens inflytande över undervisningen och sitt eget lärande.
- För att säkerställa fortsatt god kvalitet av undervisning strävar vi efter att hitta former och struktur för att genomföra det.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att formerna för samarbetet mellan förskolan och hemmen utvecklas och att vårdnadshavarna får information om förskolans mål och arbetssätt. På våra föräldramöten, samråd och introduktioner informeras vårdnadshavarna om planen mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan. Med ett starkt samarbete mellan hem och förskola kan vi gemensamt motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Vårdnadshavarna har även möjlighet att påverka verksamheten i den dagliga kontakten, vid utvecklingssamtalen samt genom Ystads kommuns gemensamma *Förskoleenkät till vårdnadshavare, Ystads kommun (se Beskriv hur årets plan ska utvärderas, s.7)*

Vad kan du göra som vårdnadshavare?

- Vara en god förebild för ditt barn.
- Lyssna på och prata med ditt barn om mobbing och kränkande behandling.
- Visa tydligt att du tar avstånd från all form av mobbing och kränkande behandling.
- Göra klart att det inte är skvaller om man berättar om någon som är utsatt.
- Berätta för förskolan om du fått veta att någon är utsatt.
- Skaffa dig en god kännedom om situationen på ditt barns förskola.

Personalens delaktighet

Samtliga pedagogers uppdrag är att följa upp resultat, analys och kartläggningar, utvärdera och analysera insatser och åtgärder systematiskt under året. Kartlägningsfrågor kopplade till respektive diskrimineringsgrund bidrar till en nulägesanalys av respektive barngrupp. Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet kopplas resultatet av *Förskoleenkät till vårdnadshavare*, *Ystads kommun* samman med förskolans övriga utvecklingsområden.

För att nå detta är vårt arbetssätt_

- Kollegiala möten kring likabehandling, tolkning av styrdokument, barnkonventionen och läroplanen
- Tillgång till Barn-och elev hälsan
- förebyggande arbete för att stärka barnens självkänsla och självförtroende.
- VI tar barns konflikter på allvar och hjälper dem att reda ut vad som hänt
- Vi uppmuntrar barn att säga ifrån om de blir felaktigt behandlade, tex genom stopp-metoden.
- Vi värnar om barns integritet genom att visa och prata med barn om deras rätt till sin egen kropp och sina gränser vid tex rutinsituationer som vid toalettbesök, matsituationer, vila och i lek med andra barn.
- Vi använder oss av olika läromedel tillsammans med barnen för att arbeta med och belysa värdegrund, känslor, kompisrelationer. Tex: "En liten kompisbok om...",
- Vi uppmuntrar barns delaktighet i vår verksamhet och gör dem uppmärksamma på deras rättigheter och skyldigheter. Tex. rätten att bli lyssnad på.
- Vi utformar de fysiska lärmiljöerna utifrån ett normkritiskt perspektiv, och vi uppmuntrar alla barn till lek i alla miljöer med olika kompisar.
- Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra och lyfter barns olika kompetenser.
- Vi observerar barnen i olika vardagssituationer.
- Förskolornas yngre och äldre barn gör aktiviteter tillsammans.
- Vi har en medvetenhet kring att barn inte är, utan blir till genom sin omgivning, och att den omgivande sociala miljön har påverkan på barnets självbild.
- Vi för återkommande en dialog om det språkbruk och bemötande vuxna har om och med barn och hur detta påverkar barns uppfattning om sig själva och om andra.
- Personalen skapar rutiner och väl avvägd dagsrytm för att skapa en tydlig och förutsägbar dag för barnen i sin barngrupp.
- Om ett barn hamnar i problem av något slag i förskolan, ska det kartläggas på organisations, grupp och individnivå för att lämpliga åtgärder ska vidtas i förskolans verksamhet.
- Barn som har behov av särskilt stöd får det.

Vårt undersökande och förebyggande kartlägningsarbete

■ Syftar till att upptäcka risker och hinder i verksamheten på individ, grupp och organisationsnivå. Våra kartlägningsmetoder och arbetssätt är följande:

- Barnen i barnsamrådet går tillsammans med rektor en trygghetsvandring för att peka ut trygga och mindre trygga platser på förskolan årligen.
- Nulägesundersökning. Under två veckor i början av vårterminen och höstterminen undersöker personalen barngruppens förmågor, behov och intressen.
- Barnsamråd anordnas med rektor två gånger/termin
- Medarbetarenkät/medarbetarsamtal
- Barnens egen utvärdering av undervisning.
- Föräldramöte/föräldraråd
- Incidentrapporter/tillbud
- Utvecklingssamtal
- Pedagogisk dokumentation
- Reflektionsdokument och pedagogisk process med belysande frågor fylls i gemensamt och individuellt för att följa det pedagogiska arbetet.

- Observationer i barngrupperna och förskollärare filmar sin undervisning.
- Likabehandlingsarbetet lyfts på föräldramöten och föräldraråd och resultat diskuteras.
- SKA - Systematiskt kvalitetsarbete
- Resultat dokumenteras och sammanställs för varje förskola.

Våra Mål och åtgärder

Främja lika rättigheter och möjligheter

Genus/könsidentitet eller könsuttryck

Områden som berörs av insatsen

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

- Vi bemöter alla lika oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck och för regelbundna diskussioner i arbetslagen om vår roll som förebilder.
- Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten.

”Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.” (Lpfö2018)

Insats

- Vi diskuterar genusfrågor i arbetslaget samt reflekterar över det egna förhållningssättet till flickor respektive pojkar.
- I lärmiljöerna erbjuder vi okodade material som inte har givna sätt att leka/undersöka/lära med samt erbjuder böcker som inte befäster traditionella könsmonster
- Vi använder oss av ett genusmedvetet språkbruk.
- Vi arbetar kontinuerligt med att förändra förskolans miljö och arbetsätt för att uppnå en verksamhet som motverkar traditionella könsmonster och könsroller. Vi möter barnen i lek och verksamhet utan genusfördomar och på så vis stimuleras barnen att utveckla sin identitet och självkänsla.

- Planerade aktiviteter t.ex. rollspel utgår alltid från ett pedagogiskt uttänkt syfte.
- Vi synliggör och bejakar mångfalden och variationen bland pojkar och bland flickor.
- Vi tillåter och uppmuntrar barnen att prova och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller och/eller könsmonster.
- Vi diskuterar med barnen om likheter och olikheter mellan könen.
- Vi diskuterar åldersadekvata genusfrågor med barnen samt låter dem reflektera över det egna förhållningssättet till pojke/flicka.
- Vi gör aktiva bokval utifrån genusperspektivet som synliggör olika typer av familjer.
- Vi har tillgång till ett material om "Regnbågsfamiljer" som vi kan använda för fortsatt diskussion och arbete.
- Vi har en genusblandad personalgrupp.

Resultat

Analys

Nya Åtgärder

Ansvarig

All personal och rektor

Kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

- Vi har en atmosfär och pedagogisk miljö där alla upplever lika värde.
- Vi synliggör och bejakar varje enskilt barn.

"Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde. En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen." (Lpfö2018)

Insats

- Vi vuxna på förskolan föregår med gott exempel och visar barnen hur man bör bete sig mot varandra.
- Vi är närvarande och stödjer barnen i sin empatiska förmåga. Vi diskuterar med barnen hur en bra kompis ska vara och uppmuntrar barnen att hjälpa varandra.
- Ystads kommuns TRE gemensamma värdegrundsord; Trygghet, Respekt och Empati vävs in i den dagliga verksamheten genom t.ex. drama, sång, reflektioner och litteratur..
- Vi stödjer barnen i eventuella konflikter. Vi samtalar med barnen om det har hänt att någon blivit illa behandlad och förklarar varför händelsen upplevts som kränkande av den som blivit illa behandlad och utsatt.
- Vi hjälper barnen att sätta ord på känslan i konfliktlösningen "- Jag ser och hör att du är arg, kan du berätta vad som hänt?" I en konflikt lyssnar vi alltid på alla barn som är inblandade då de får tillfälle att berätta sin upplevelse och ge förslag på åtgärd, vi finns till hands och vägleder barnen till en lösning. Det är viktigt att tillåta känslor och dess uttryck men att vi pedagoger hjälper barnen att hantera sina känslor istället för att försöka dämpa eller "förbjuda".

- Vi arbetar kontinuerligt med samtal, litteratur, drama, sång och musik som berör detta ämne.
- Vi använder metoderna ritprat och sociala berättelser vid behov.

Resultat

Analys

Nya åtgärder

.

Etnisk tillhörighet/religion och annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet/religion och annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

- Alla barn på förskolan ska respektera varandras kulturer och värderingar.
- Barnen ska ha möjlighet att känna till religionsfrihet samt olika religioner genom traditioner.
- Alla vårdnadshavare ska känna samma förtroende att ha sina barn på vår förskola

”Det svenska samhällets internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som kan stärka denna förmåga och förbereda barnen för ett liv i ett alltmer internationaliserat samhälle.” (Lpfö2018)

Insats

- Litteraturen ska erbjuda olika etniska och kulturella identiteter
- Filmer som visas på förskolan ska erbjuda olika etniska och kulturella identiteter
- Reflektionsväggen ska belysa de olika erfarenheter som finns på förskolan, människan som finns här och temat ”Planetskötare för en hållbarare framtid ” ger möjlighet att följa och reflektera kring målen.
- Miljöerna ska vara 100-språkiga, skapa kommunikation där alla kan vara delaktiga.
- Bildstöd
- TAKK
- Arbeta med barns rättigheter (Barnkonventionen)
- Vi arbetar systematiskt för att utveckla barns förmåga att leva sig in i och respektera andra kulturer och värderingar, t.ex. genom projektarbete och andra vardagliga situationer där lärande skapas ”här och nu”.
- Vi är lyhörda för barnens funderingar och tankar och anpassar verksamheten därefter.
- Vid mottagande av nya barn efterfrågar vi information av vårdnadshavare och anpassar verksamheten. Det genomförs språksamtal.
- Vi erbjuder alternativ kost.
- Vi firar våra olika traditioner och högtider för att bevara kulturarvet samtidigt som vi erbjuder alternativ verksamhet om så önskas.
- Då det finns barn och personal med annan religion och trosuppfattning uppmärksammar vi deras kultur med t.ex. samtal, sånger och litteratur.

- Förskolans arabisktalande pedagogiska resurs bidrar till att förskolan erbjuder ett kontinuerligt modersmålsstöd. Vår pedagogiska resurs kan även, vid behov, hjälpa till att tolka vilket kan skapa en känsla av att vara förstådd.
- Främlingsfientliga uttryck (ord, texter, symboler, musik) är inte tillåtna på förskolan.

Resultat

Analys

Nya åtgärder

Funktionshinder

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Alla barn ska ha likvärdig möjlighet att kunna vistas på förskolan och hänsyn ska tas till deras olika förutsättningar och behov.

”Den pedagogiska verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.[...] Alla barn ska få erfara den tillfredställande framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig vara en tillgång i gruppen.” (Lpfö2018)

”Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.” (8 kap. 9 § Skollagen)

Insats

- Vi samarbetar med Barn- och Elevhälsan.
- Särskilt stöd ges vid speciella behov.
- Inför att ett barn med funktionshinder börjar på förskolan, tillfälligt eller varaktigt, anpassas verksamheten med hänsyn till barnets olika förutsättningar.
- All berörd personal informeras om barnets behov av särskilt stöd. Utbildning ges för all berörd personal.
- Planerade aktiviteter utformas så att alla barn kan delta på sina villkor.
- Inredning och utrustning som behövs för barn med funktionshinder planeras i samband med investeringsäskande.

- Vid arbetsmiljöromd följs utformningen av lokaler upp med tanke på anpassning för alla typer av funktionshinder.

Resultat

Analys

Nya åtgärder

- **Sexuell läggning**

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.
- Alla barn ska ha rätt över att känna stolthet över sin familj.
- Vi vill uppmärksamma barnen om olika familjekonstellationer.
- Alla vårdnadshavare ska känna samma förtroende att ha sina barn på vår förskola.

"Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga förebilder." (LpFö 2018)

Insats

- Vi för diskussioner i arbetslaget om vår roll som förebilder.
- Vi är lyhörda för barnens funderingar och tankar.
- Vi bejakar olika familjekonstellationer i den spontana leken. Lärmiljön på förskolan är tillåtande och stimulerar barnen att pröva och utveckla sina förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.
- Vi gör aktiva bokval som synliggör olika sexuella läggningar och familjekonstellationer.
- Vi vet att det är allt vanligare med barn i "Regnbågsfamiljer". För vidare diskussioner använder vi ett arbetsmaterial om Regnbågsfamiljer för att på så sätt vara bättre förberedda på barnens frågor och ha ärliga samtal.

Resultat

Analys

Nya åtgärder

Ålder

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

- Alla ska känna lika värde oavsett ålder.
- Vi ger barnen förtroende, ansvar och förväntningar i förhållande till deras utveckling och mognad.

Insats

- Vi bejakar och ser varje barn för den individ de är.
- Vi lyssnar in barnen och ger dem inflytande över sin dag.
- Vi arbetar i grupper med barnen efter utveckling och mognad.
- Genom vårt projektinriktade arbetssätt utformar vi lärmiljön efter barnens mognad och intresse.
- Vi har en bred åldersspridning i personalgrupp vilket vi upplever som väldigt positivt.
- Normkritiska i vårt tänk kring miljöer när det gäller ålder.

Resultat

Analys

Nya förebyggande

åtgärder

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Det är ett ständigt pågående arbete och kartläggs genom:

- Barnintervjuer
- Aktiva iakttagelser av barns interaktion med andra och förskolans miljö
- Utvärdering av sammanhangets och miljöns betydelse för barnens lärande, lek och samarbete
- Genom samtal mellan pedagoger
- Genom samtal med barnen
- Genom samtal personal - vårdnadshavare

- Genom reflektion av pedagogisk dokumentation, gemensamt med barnen och pedagoger emellan.
- Enkäter till vårdnadshavare och personal
- Incidentrapporter
- Reflektionsdagar

Rutiner för akuta situationer

Policy

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår förskola. Alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla barn har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Alla på förskolan tar ett gemensamt avstånd från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Alla på förskolan sätter tydliga gränser för negativa beteenden och ingriper vid opassande språkbruk, konflikter eller "skojbråk".
- Alla på förskolan bekämpar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling med alla medel.
- Personalen delar upp sig, både inom- och utomhus, för att vara närvarande bland barnen.
- Vi skapar en attraktiv miljö både inne och ute.
- Personalen diskuterar olika inom- och utomhusområden, där det är viktigt att en personal är närvarande.
- All personal på förskolan har ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön. Vi arbetar under mottot "Alla barn är allas barn" och har god kommunikation på och mellan avdelningarna.
- Barnintervjuer och öppen kommunikation med barnen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

All personal på förskolan ska man kunna kontakta. Varje pedagog har tilldelats ansvarsbarn, som de har pedagogiskt ansvar för och närmare kontakt med, men vårdnadshavare och barn ska ha möjlighet att prata med den personal de känner mest förtroende för. Om vårdnadshavarna så önskar kan de även ta kontakt med rektor Lena Larsson 0709-47 76 16, lena.a.larsson@ystad.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

6 kap. 10 § Skollagen

"En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden."

"Första stycket och andra meningen ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på så sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567)."

Enligt 14 kap. 1 § Socialtjänstlagen har all personal i förskola anmälningsplikt till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp eller skydd.

Utredningsskyldighetens arbetsgång

- Trakasserier eller kränkande behandling har konstaterats.
- Rektor informeras.
- Vårdnadshavare kontaktas och berörd personal har samtal med den/dem som trakasserat/kränkt och med den/dem som trakasserats/kränkts var för sig.
- Tid och plats för föräldrasamtal bestäms tillsammans med rektor

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

6 kap. 9 § Skollagen

"Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling."

- I ärenden där minst ena parten är vuxen anmäls det till rektor för vidare utredning och åtgärder.
- Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig trakasseringen/kränkningen är och om en anmälan till andra myndigheter bör göras.
- Händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska rapporteras av rektor till Arbetsmiljöverket.

Rutiner för uppföljning

- En tid efter första föräldrasamtalet kallas berörda parter till uppföljningssamtal tillsammans med rektor. Har vidtagna åtgärder varit tillräckliga? Har trakasseringen/kränkningen upphört?
- Om trakasseringen/kränkningen inte upphört vidtar rektor ytterligare åtgärder.
- Handlingsplan upprättas i samråd med vårdnadshavare.
- Överväg alltid om handlingar även behöver vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på verksamhets-, grupp-, individnivå (utsättare, den utsatte).

Rutiner för dokumentation

- Alla handlingar och handlingsprogram ska dokumenteras, följas upp och utvärderas.
- Blankett för anmälan och utredning av trakasserier eller kränkande behandling sker i Draftit

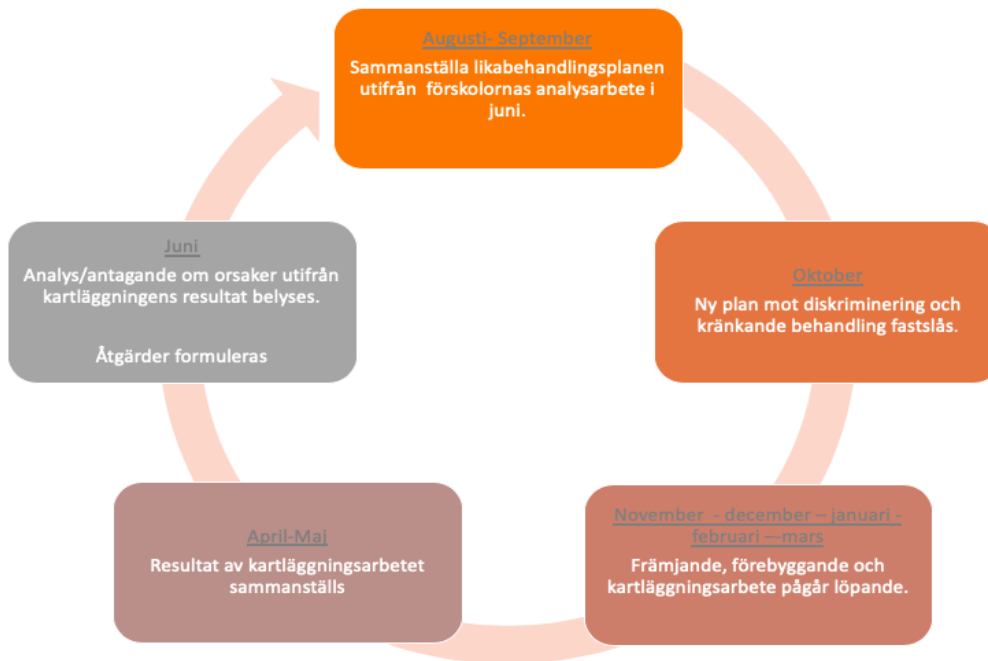
Ansvarsförhållande

6 kap. 5 §

"Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när de handlar i tjänsten eller inom ramen av uppdraget."

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna trakasserier/kränkande behandling och vidta åtgärder. Rektor är huvudansvarig för att alla handlingar och handlingsprogram dokumenteras, följs upp och utvärderas och att pedagogernas arbete motverkar trakassering/kränkande behandling.

Årshjul för arbetet

Bilaga

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Etnisk tillhörighet

Menas att alla människor tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller liknande förhållande.

Funktionshinder

Funktionshinder är varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Begränsningen av funktionsförmågan måste bestå över en längre tid.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling.

Könsöverskridande identitet

Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck. De bryter mot föreställningen om hur pojkar och flickor förväntas vara och se ut. För att omfattas av diskrimineringsskyddet måste den könsöverskridande identiteten eller uttrycket uppfattas av andra, men det krävs inte att den som diskriminerar känner till begreppen. Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Religion och annan trosuppfattning

Alla vårdnadshavare ska kunna lämna sina barn till förskolan förvissad om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuell läggning

Homofobi är en ideologi, en uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle som ger uttryck för en starkt negativ syn på homosexualitet eller på homo- och bisexuella människor. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och allas lika rättigheter.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande be-

handling). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Ålder

Barn i förskolan får inte särbehandlas p.g.a. sin ålder såvida det inte finns ett berättigat syfte, stöd i skollag eller förordningar för förskola

Bilaga 1

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

1. En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

2. När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på.
Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

1. En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
2. En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

1. Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
2. Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

1. Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
2. David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

1. Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
2. Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]